

УДК 69.056 (69.056.5:69.056.55)

І.І.РОМАНЕНКО, д-р техн. наук, С.М.ГОРДІСНКО

Харківська державна академія міського господарства

ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ ІНТЕГРАЛЬНОЇ ТИПОЛОГІЇ ІНДУСТРІАЛІЗОВАНИХ СИСТЕМ В УПРАВЛІННІ ЯКІСТЮ ПРОЕКТІВ

Галузева типологія в будівництві й архітектурі радянського періоду масового будівництва в нових соціально-економічних умовах розвитку проектування повинна доповнитися інтегральною (архітектурно-конструктивно-технологічною) типологією будівель і споруд як індустріалізованих систем. Інтегральна типологія дозволяє описувати все різноманіття існуючих проектів з точки зору практичної доцільності, що дає можливість її використання в управлінні якістю проектів.

У перехідний період від основ типового архітектурного проектування будівель і споруд масового будівництва до експлікаційної методології інтегрального (архітектурно-конструктивно-технологічного) проектування індустріально-будівельних систем (ІБС) починають застосовувати нові рішення таких систем. У розробці принципів управління проектами в нових соціально-економічних умовах при розв'язанні наукової проблеми по збільшенню різноманіття будівель і споруд, при (умовному, еквівалентному) скороченні номенклатури збірних (і штучних узагалі) виробів, необхідна розробка типології ІБС, що заснована на інтеграції архітектурних, конструктивних і технологічних ознак логічного розподілу об'єктів класифікації, зокрема, житлових будинків.

Архітектурно-конструктивно-технологічна інтеграція припускає застосування системного підходу, тобто розгляд будівель і споруд як індустріалізованих систем. Такі системи утворюються шляхом застосування в різному обсязі штучних виробів будівельної індустрії (збірних конструкцій, дрібноштучних, довговимірних, плівкових та інших матеріалів і напівфабрикатів, металоформ або інвентарної опалубки та ін.).

Галузева типологія будівель і споруд, що застосовувалася в радянський період, аж до 90-х років була єдиною і домінуючою. Вона повинна зберігатись і надалі як істотна частина найважливіших теоретичних положень нормативно-стандартного архітектурного проектування. На її основі здійснювалася галузева організація управління народним господарством, проводилося планування розвитку галузей, зокрема, будівництва в переважно повнозбірному напрямку, здійснювалася підготовка кадрів різного рівня кваліфікації та ін. Однак у методологічному узагальненні галузева типологія реалізує, переважно,

формотворну й кількісну сторони технічної політики в будівництві й архітектурі, зокрема, в управлінні проектами.

У нових соціально-економічних умовах поряд з галузевою все більшу актуальність набуває потреба в розробці положень архітектурно-конструктивно-технологічної (інтегральної) типології ІБС. Така типологія сприяє науково обґрунтованому розвитку різноманіття будівель і споруд у всіх галузях будівництва. У методологічному відношенні інтегральна типологія ІБС реалізує, переважно, якісну і змістовну сторони управління проектами.

У даний час, що характеризується поступовим погравленням будівельної галузі, починають зводити житлові будинки нових індустріалізованих систем і конструктивних схем. Вони мають підвищені показники критеріїв забезпечення рівня комфортності, і відносяться не до масового, а здебільш до елітарного будівництва.

При кризі, що тепер триває на заводах ЗБК, ДБК та інших підприємствах збірної будіндустрії, нові багатоповерхові квартирні будинки зводять хоча і з поліпшеними архітектурно-естетичними та об'ємно-планувальними рішеннями і з застосуванням нових матеріалів, але з використанням принципово традиційної індустріалізованої системи. Стіни виконують з дрібноштучних матеріалів, а міжповерхові перекриття – з крупнорозмірних плит настилів. Така ж конструктивна схема застосовується і при використанні збірно-монолітних (що омонолічуються) перекриттів [1], та монолітно-дрібноштучних перекриттів збільшених прольотів [2]. Окрім того, спостерігається практично повне припинення будівництва повнозбірних житлових будинків – крупноблокових, крупнопанельних, об'ємно-блокових.

Слід також визначити, що поступово складаються сприятливі умови для розвитку монолітного домобудівництва із застосуванням комбінованих ІБС з монолітним остовом і, наприклад, з дрібноштучними навісними стінами. Така система, як правило, має конструктивну схему з поперечними (внутрішніми) несучими стінами. При цьому перекриття та несучі стіни – цільномонолітні.

Враховуючи недобудовані будівлі (громадські й виробничі), добування яких теж погравлюється, можна загалом відзначити збільшення різноманітності систем і схем будівель. Вони були запроєктовані за іншими індустріалізованими системами й конструктивними схемами ще до соціально-економічних реформ.

Сучасні вітчизняні індустріалізовані системи при поліпшених архітектурно-естетичних і об'ємно-планувальних вирішеннях є переважно дрібно комірковими або дрібноштучними, що омонолічуються. Це не відповідає елітарним вимогам щодо величини корисної площі,

об'єму квартир, складу приміщень, ступеню вільного розпланування та ін.

Історико-логічний аналіз розвитку будівництва й архітектури показує, що загалом різноманітність ІБС зростає. Вона мусить поповнитися також повнозбірними житловими будинками масового будівництва (зрозуміло, з якісно іншими архітектурними, конструктивними і технологічними вирішеннями). А за умов політичної та економічної стабільності суспільства, створена в радянський період масового будівництва потужна матеріально-технічна база збірної будіндустрії (незважаючи на застарілий парк металлоформ та ін.), а також високий науковий потенціал (з накопиченим досвідом типового проектування), будуть неодмінно затребувані національним господарством.

Одним з об'єктів прикладення інтегральної типології ІБС є систематизація різноманітності житлових та інших будівель і споруд. У такій систематизації знаходить своє місце застосування в перспективному будівництві збірного залізобетонного каркаса міжвидового застосування типової серії 1.020-1/87 (остання модифікація, що діє в Україні, запропонована КиївЗНДІЕП на основі попередньої серії 1.020-1/83, що була розроблена ЦНДІЕП торгово-побутових і туристських комплексів, ЦНДІпромбуд і НДІЗБ Держбуду СРСР). Ця серія призначена для зведення різних виробничих і громадських будинків.

Міжвидовий каркас серії 1.020-1/87 має потенційні можливості для розширення області свого застосування у великих та найбільших містах (у зв'язку з визначенням ціни на землю та ін.) на багатоповерхові квартирні житлові будинки секційного типу для різних соціальних верств населення. Окрім того, на базі цієї серії можливе елітарне будівництво — з великометражними квартирами в одному і двох рівнях, з вільним розплануванням і поширенням площі квартири на всю секцію. Також можливе облаштування зальних приміщень, віталень висотою в два поверхи, додаткових площ і необхідного складу приміщень тощо.

Управління проектами житлових будинків каркасно-дрібноштучної, каркасно-великоблочної, каркасно-великопанельної та інших комбінованих ІБС на базі збірного каркаса міжвидового застосування з різними конструктивними схемами й об'ємно-розпланувальними вирішеннями повинно базуватися на наукових рекомендаціях, розробка яких, в свою чергу, може стимулювати фінансування підприємств збірної будіндустрії щодо їх відродження.

1.Шагин А.Л., Лахам Х., Рифан М., Салия Г.Ш. Сборно-монолитные плоские перекрытия увеличенных пролетов // Бюл. технич. информ.— Харьков: ХП(НИ)И, 1994.— №3. — С.14-16.

2.Шагин А.Л. Каркасные здания увеличенных пролетов с применением мелко-

штучных элементов // Изв. вузов. Строительство. № 10. – Новосибирск: Изд. НГАС, 1996. – С. 13-18.

Отримано 21.01.2002

УДК 711.554

Е.В.ПИТУХИНА

Харьковская государственная академия городского хозяйства

ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ПРЕОБРАЗОВАНИЯ ТЕРРИТОРИЙ

В содержательном плане стоит задача отразить меру изменчивости функционально-планировочного использования различных участков территории города – фундаментальный показатель возможности территории к эволюционной перестройке. Различие мер изменчивости вызвано несхожестью физико-географического и морфологического строения участков городской территории, различием традиций их освоения, спецификой реакции расположенных на них элементов функционально-планировочной организации.

Современный этап развития крупных городов – этап их структурной реорганизации, характеризуется усилением свойств целостности градостроительных систем. Неоднородность, являясь фундаментальным свойством, отражает основные черты и главные особенности того или иного аспекта организации городских территорий. Градостроительные резервы (ГСР) – категория, обозначающая материально и функционально относительно свободную часть городского пространства, включают резервы территориальные, функциональные и плотностные. Поэтому состояние ГСР, представленное через неоднородность их функциональной и планировочной организации, отражает наиболее характерные черты и особенности городских территорий на современном этапе развития крупных городов.

Выявлены следующие виды преобразований территорий:

- освоение свободных от застройки участков;
- новое строительство на территориях сноса с изменением исходной планировки участка реконструкции;
- то же с сохранением первоначальной планировки территории;
- интенсификация использования сложившихся территорий за счет уплотнения застройки;
- дисперсные включения новой застройки, не изменяющие сложившуюся морфологию территории.

Установлены следующие изменения функций территорий:

- наращивание (интенсификация) первоначальной функции, при этом возможно длительное сохранение "коренной" функции неизменной;